

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

תוכן

- א. אפי' נכסי מחזיר אסורים על בעל אבידה מותר דכי מהדר ליה מידי דנפשיה קמהדר ליה 1
- ב. ככרי עליך ונתנה לו במתנה ... פשיטא דאע"ג דיהבה ליה במתנה אסור2

דרף לד.

א. אפי' נכסי מחזיר אסורים על בעל אבידה מותר דכי מהדר ליה מידי דנפשיה קמהדר ליה

כבר התבאר לעיל דרף לג. שהמורדר¹ הנאה מחבירו, בין כשנכסי בעל האבידה אסורים על המוצא, ובין כשנכסי המוצא אסורים על בעל האבידה, חייב להחזיר² האבידה, כיון שעושה בכך מצוה ומצות לאו ליהנות נתנו³.

ובמקום שנוטלין שכר על השבת אבידה, אם נכסי בעל האבידה אסורים על המוצא, אסור לו לקבל השכר, אלא מחזיר לו בהנם, ואם אינו רוצה להחזיר בהנם, וכן כשבעל אבידה אינו רוצה לקבל השכר, יפול להקדש⁴.

אם נכסי המוצא אסורים על בעל האבידה, אינו רשאי להחזיר לו בהנם. ואם המחזיר אינו רוצה לקבל השכר, יפול להקדש⁵.

היו שניהם אסורים זה על זה, חייב בעל אבידה לשלם השכר, אלא שאין המחזיר רשאי לקבלו, ולכן יפול השכר להקדש. ונראה שבזמננו יכול ליתן לצדקה לעניים או לביהכ"ס⁶.

¹ שו"ע ונו"כ יו"ד רכא ג

² אף על פי שנהנה המחזיר מפרוטה דרב יוסף, דהיינו שבשעה שעוסק בהשבת אבידה פטור ליתן ריפתא לעניא דעוסק במצוה פטור ממצוה אחרת: מ"ז ביו"ד שם יד, ועי' עצי לבונה שם

³ וכתב בחידושי רעק"א שם שאף זקן ואינו לפי כבודו שפטור מן הדין, כשמחזיר מצוה קעביד.. ובגליון מהרש"א ביו"ד שם מסתפק כשיש אחר להחזיר אם מותר למודר הנאה להחזיר. ויש להסתפק כשמחזיר לאחר יאוש משום לפנים משורת הדין, אם שייך לומר מצוה קעביד, או אינו אלא כמתנה, ומסברא נראה דמצוה קעביד, וכ"ש לדעת הפוסקים שכופין על לפנים משוה"ד. פתחי חושן חלק ב פרק א הערה נ

⁴ מ"ז וש"ך שם יז.

⁵ ש"ך שם

⁶ פתחי חושן שם הערה נד

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

דף לד:

ב. נכרי עליך ונתנה לו במתנה ... פשיטא דאע"ג דיהבה ליה במתנה אסור

אמר⁷ לחבירו ככרי אסור עליך, והוא הדין קונם ביתי שאתה נכנס, אפילו נתנה לו במתנה או מכרה לו אסורה לו. שלמרות שאמר ככרי וביתי, ועכשיו אינם שלו, מכל מקום עיקר כוונת לשון נדרו לא משמע אלא כן ככרי וביתי לכשיבא לידך ממני יהיו אסורים עליך, אף על פי שיהיו שלך והיה לך לאוכלו או ליכנס בו בהיתר, מעכשיו אני אוסרו עליך, שאם לא כן גם ללא נדרו אסורים לזה מחמת גזל מה צריך לאוסרו פשיטא שלא יגזלנו ויאכלנו, אלא כך אמר לכשיבא לידך ממני וברצוני אפילו במכירה או במתנה יהיו אסורים עליך.

אבל אם מת, ונפלו בירושה או שמכרה או נתנו במתנה לאחר, ואותו האחר נתנה או מכרה לזה מותרת לו, שלא אמר אלא ככרי או ביתי ועתה אינה שלו.

אולם אם⁸ אמר לו ככרי זה אסור עליך דינו כאומר ביתי זה שאתה נכנס שיתבאר להלן דף מז. בעז"ה"ת, שתופסין בו חומרות שתי הלשונות, שכיון שאמר ביתך, אסור בו כל זמן שהוא של חבירו זה, ואפילו נפל וחזר ובנאו⁹ או שמכרו וחזר וקנאו אסור בו, שהרי מכל מקום ביתך הוא וכך גם בכיכר. וכיון שאמר זה, אסור בו לעולם אפילו מת או נתנו או מכרו לאחר שהרי מכל מקום בית זה הוא. דספיקא דאורייתא היא, ולחומרא. וי"א¹⁰ שאינו כביתי זה אלא דינו כאילו לא אמר זה ואם מת ונתנו לאחר מותר שלא אמר "זה" אלא שנדע לאיזה כיכר כוונתו¹¹.

⁷ שו"ע ונו"ב יו"ד קטז ח

⁸ ט"ז שם יב וש"ך שם כד

⁹ ש"ך שם ב

¹⁰ ערוך השולחן שם סעיף כט

¹¹ בשלמא בבית דע"פ רוב אין לאדם רק בית אחד והיא עומדת לעד והכל יודעים אותה שייך לומר קונם ביתי עליך אבל בככר העומד להאכל וכמה ככרות לחם שיש לכל אדם ומונח בצינעא בביתו מי יודע איזה ככר אוסר עליו ואם בא לאסור עליו כל הככרות לא ה"ל להגמ' לומר לשון ככרי אלא לחמי עליך אלא וודאי דכוונת הש"ס הוא באומר ככרי זו ולפי"ז י"ל דלכך ס"ל לכל רבותינו דבכאן נשתנה הדין מביתי זה כיון שהוא מוכרח לומר ככרי זו כמ"ש אין זה כשני לשונות הסותרים זא"ז והכל מודים.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>